

gemeente
Zoetermeer

Omnibussenquête 2015
deelrapport
Werk, zorg en inkomen

OMNIBUSENQUÊTE 2015
deelrapport
WERK, ZORG EN INKOMEN

Zoetermeer, 25 januari 2016

Gemeente Zoetermeer
Afdeling Juridische Aangelegenheden & Bestuursondersteuning
Onderzoek & Statistiek
Aad Kalisvaart

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1. INLEIDING	1
2. BEKENDHEID VAN GEMEENTELIJKE REGELINGEN	2
BIJLAGEN	3

1. INLEIDING

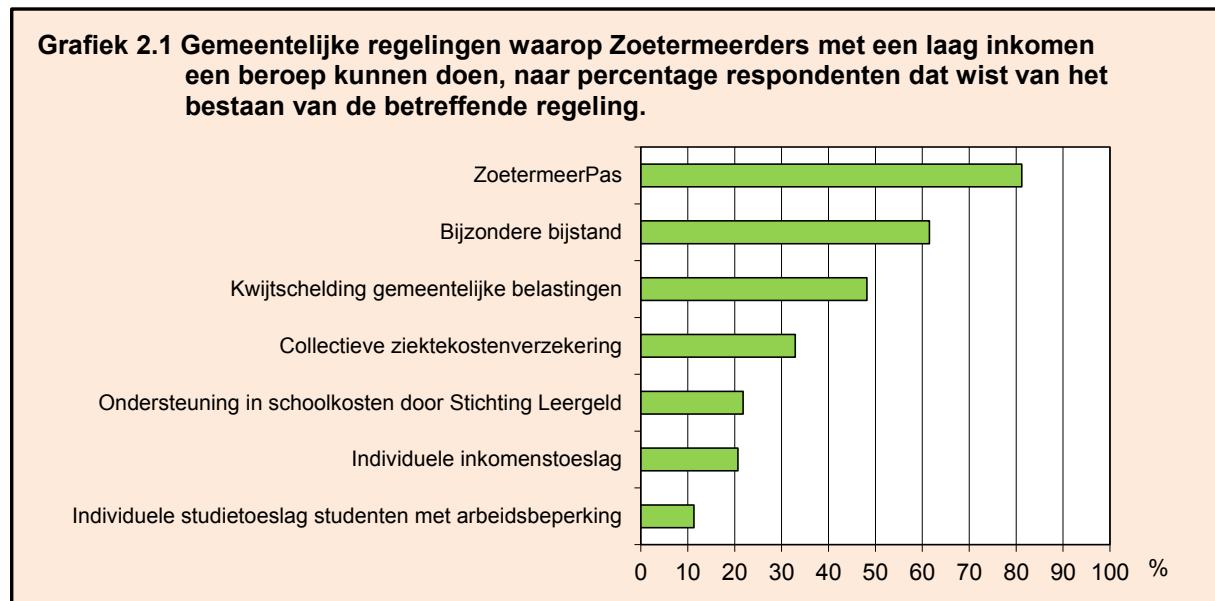
In het najaar van 2015 heeft de sector Onderzoek & Statistiek onder de Zoetermeerse bevolking de Omnibusenquête 2015 gehouden. Belangrijkste kenmerk van zo'n omnibusenquête is dat er over meerdere onderwerpen vragen worden gesteld. Dit rapport bevat de uitkomsten van de vraag over het onderwerp werk, zorg en inkomen. Opdrachtgever is de afdeling Werk Zorg en Inkomen. Zie voor de betreffende vraag bijlage 1.

Omdat het totale aantal vragen voor de omnibusenquête te groot was voor één formulier, is het onderzoek in drieën gesplitst. In plaats van één zijn er daarom drie steekproeven getrokken van elk 4.000 Zoetermeeders van 18 jaar en ouder (en niet woonachtig in een 'bijzonder woongebouw' of in een woonwagen). Waarbij er voor is gezorgd dat niemand in meer dan één van de drie steekproeven kon vallen. De door opdrachtgevers aangedragen vragen zijn verdeeld over drie vragenlijsten: een wit, een geel en een groen. Alleen de vragen naar de achtergrond van de respondenten (leeftijd, opleiding, inkomen e.d.) zijn in elk van de drie formulieren opgenomen. De vraag over werk, zorg en inkomen maakt deel uit van de witte vragenlijst. De betreffende vragen zijn door 1.125 personen ingevuld, zodat de respons 28% bedraagt.

Technisch/organisatorische informatie over het onderzoek kan de lezer vinden in de bijlagen 2 t/m 4.

2. BEKENDHEID VAN GEMEENTELIJKE REGULINGEN

In de enquête is de respondenten over een aantal gemeentelijke regelingen gevraagd aan te geven of ze wisten dat die bestonden. Het gaat om zeven regelingen waarop Zoetermeerders met een laag inkomen een beroep kunnen doen. De uitkomsten staan in bijlage 5 (zie ook grafiek 2.1). Daaruit blijkt dat de ZoetermeerPas het bekendste is: 81% was op de hoogte van het bestaan van die regeling. Op de tweede plaats komt, met 62%, de bijzondere bijstand. De Individuele studietoelage voor studenten met een arbeidsbeperking is, met 11%, het minst bekend.

Aan deze uitkomsten kan nog worden toegevoegd dat 12% van de respondenten geen van de regelingen kende, 34% kende er één of twee, 36% drie of vier en 18% minstens vijf. De gemiddelde respondent kende 2,8 van de negen regelingen.

BIJLAGEN

Bijlage 1.

Gedeelte van de vragenlijst van de (witte) omnibusenquête 2015.

Betreft alleen de vraag over het onderwerp werk, zorg en inkomen.

78. Hieronder staan zeven gemeentelijke regelingen waarop Zoetermeeders met een laag inkomen een beroep kunnen doen.

Van welke van deze regelingen wist u dat ze bestaan?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- bijzondere bijstand
- individuele inkomenstoelage
- individuele studietoelage voor studenten met een arbeidsbeperking
- ondersteuning in schoolkosten door Stichting Leergeld
- collectieve ziektekostenverzekering
- kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- ZoetermeerPas

- dat wist ik van geen van deze voorzieningen

Bijlage 2. Populatie, steekproef, veldwerk en respons.

Voor de enquête zijn per 20 juli 2015 uit de bevolkingsadministratie drie steekproeven getrokken van elk 4.000 Zoetermeeders die per 1 september 2015 18 jaar of ouder waren en niet in een zogenaamd bijzonder woongebouw (zoals een bejaardenoord, gevangenis of een gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen woonden. Drie steekproeven, omdat het aantal vragen zo groot was dat het beter leek ze over drie vragenlijsten te verdelen. De vraag over werk, zorg en inkomen is opgenomen in het witte formulier (de andere formulieren zijn groen respectievelijk geel).

De steekproefpersonen hebben de vragenlijst dinsdag 22 september 2015 per post bezorgd gekregen, samen met een brief met het verzoek de vragenlijst in te vullen en terug te sturen. Ze konden er, in plaats daarvan, ook voor kiezen de vragen online te beantwoorden. De digitale enquête konden ze bereiken met een individuele inlogcode. Dinsdag 6 oktober is per post een rappelbrief bezorgd. Men kon de vragenlijst uiterlijk 12 oktober terug sturen. De digitale stond t/m 21 oktober open.¹

Van de 4.000 steekproefpersonen hebben er 1.157 de enquête, al of niet volledig, ingevuld. De meesten (782 ofwel 68%) hebben de schriftelijke vragenlijst ingevuld, 375 (32%) hebben gekozen voor de digitale methode. Van de 1.157 respondenten hebben er 1.125 de vraag over werk, zorg en inkomen beantwoord. De respons voor dat onderdeel komt daarmee uit op 28%.

In de volgende tabel zijn de Zoetermeerse bevolking, de steekproefeenheden en de respondenten naast elkaar gezet naar de gecombineerde kenmerken leeftijd en geslacht.

Geslacht en leeftijd, in %, van:

- de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder (per 1-1-2015);
- de personen in de steekproef (per 1-1-2016);
- de respondenten (volgens opgave van de respondent).

Geslacht + leeftijd	Bevolking	Personen in steekproef	Respondenten
Man 18 < 30	9,5	10,0	3,4
Vrouw 18 < 30	9,2	8,6	4,5
Man 30 < 40	7,5	7,7	5,1
Vrouw 30 < 40	7,8	7,2	5,4
Man 40 < 50	8,2	7,3	4,9
Vrouw 40 < 50	9,2	9,2	7,8
Man 50 < 65	13,8	14,3	17,3
Vrouw 50 < 65	14,6	15,1	21,3
Man 65+	9,3	9,8	16,4
Vrouw 65+	11,0	10,8	13,8
Totaal	100,0	100,0	100,0
Aantal	98.040	4.000	1.074 *)

*) 51 van de 1.125 respondenten hebben geslacht en/of leeftijd niet opgegeven.

¹ Deze veldwerkmethode is daarmee gelijk aan die van de omnibusenquête van 2014. In de jaren daarvoor konden de vragen alleen schriftelijk worden beantwoord. Bovendien werden de vragenlijsten door een team van koeriers bij de mensen afgegeven en enkele dagen later weer opgehaald.

Bijlage 3. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid.

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de 1.125 respondenten of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18-plussers (begin 2015 ongeveer 98.000 personen), kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervallschattingen. Bij een puntschatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid het getal uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn.

Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst (bijvoorbeeld rond een percentage) te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

In onderstaande tabel is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zouden worden herhaald, het berekende nauwkeurigheidinterval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle (1.125) respondenten 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid (dus in de totale populatie Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en 32,7%.
- stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% van het vrouwelijk geslacht is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% een vrouw is.

Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)

Aantal respondenten	Percentages in de respons				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1.000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1.100	1,8	2,4	2,7	2,9	3,0
1.125	1,8	2,3	2,7	2,9	2,9

Bijlage 4. Achtergrondkenmerken.

Met betrekking tot de achtergrond van de respondenten zijn in de omnibusenquête over de volgende twaalf kenmerken vragen gesteld:

- geslacht;
- leeftijd;
- samenstelling van het huishouden waartoe men behoort;
- grootte van het huishouden waartoe men behoort;
- de plaats die men inneemt in het huishouden;
- opleidingsniveau;
- aantal uren dat men betaald werk verricht;
- persoonlijke situatie (werkzaam, student, AOW'er, etc.);
- inkomen van het huishouden waartoe men behoort;
- aantal leden van het huishouden dat een inkomen heeft;
- etniciteit.
- postcode

Daarnaast is van de meeste respondenten ook nog bekend in welke wijk en buurt ze wonen. Voor de respondenten die de vragen digitaal hebben beantwoord zijn deze ontleend aan de gemeentelijke administratie van de bevolking. Voor degenen die de schriftelijke vragenlijst hebben gebruikt zijn ze afgeleid van de door hen opgegeven postcode.

Bijlage 5.

Gemeentelijke regelingen waarop Zoetermeeders met een laag inkomen een beroep kunnen doen, naar aantal en percentage respondenten dat wist van het bestaan van de betreffende regeling.

Regelingen	Absoluut	In % van het aantal respondenten (1.125)
ZoetermeerPas	914	81,2
Bijzondere bijstand	692	61,5
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	542	48,2
Collectieve ziektekostenverzekering	370	32,9
Ondersteuning in schoolkosten door Stichting Leergeld	245	21,8
Individuele inkomenstoelage	233	20,7
Individuele studietoelage voor studenten met een arbeidsbeperking	127	11,3